

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasov, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi si Dumineca.

Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. — Trieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmonda 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 12.

Dumineca, 10 22 Februaru

1880.

Independentia Romaniei recunoscuta.

Brasov 9/21 Februaru 1880.

Dupa unu anu si optu luni, de candu s'a semnatu tractatulu dela Berlinu si dupa patru luni de implinirea prescrierilor acestui tractatu prin rezolvarea cestiunei Evreilor de catre corpurile legislative romane. Romania 'si vede in fine recunoscuta independentia de catre toate marile puteri ale Europei. O telegrama anuntia, ca si Frantia, Germania si Anglia au decisu a intra in relatii regulate diplomatice cu statulu romanu, tramiendu reprezentantii loru la Curtea romana.

Istoria timpului mai nou nu ne arata esemplu ca unu stat se 'si fi castigat independentia s'a cu mai mare dificultate si cu mai mari sacrificii, ca statulu romanu. SORTEA, care planeza asupra poporului romanu din Orientu si care de vreo cateva decenii incepe 'i este din ce in ce mai favorabila, se pare, ca a voit, ca Romania se nu 'si castige usor cel mai mare bun al existintei sale, pentru ca ceea ce se castiga lesne se si pierde lesne, der' ce se dobandesce cu mai mari sacrificii, cu sudore si sange, se si pastreza si pazesce cu scumpetate.

Dupa primele victorii ale ostei romane raportate pe campiele udate cu sange ale Bulgariei, Romanii vedindu reinvierea vechiei glorie a neamului loru, erau imbetati pentru momentu de aceste succese belice, cari treceau peste toate asteptarile, si este naturalu, ca sperantiele, ce si le facea fiecare in viitoru, intreceau pe de diece ori realitatea. Candu inse Romanii au trebuit se se convinga, ca campania de rebelu a ostei loru a fostu numai unu preludiu al luptelor si al sacrificieru ce le mai sta inainte.

Portarea ingrata a aliatului, care ave se multamésca atatu de multu intrevinerei braciului romanu, a fostu cea d'antaiu desamagire, cea d'antaiu adoniare pentru natiunea romana, ca se nu se de bucuriei asupra isbandelor ostei sale, ci se se puna pe lucru spre a se fortifica si a-si aperi existenta amenintata. Dificultatile ce au avutu se le intimpine din toate partile, au trebuit se convinga pe Romani, ca er'a prunciei loru a trecut si ca acuma numai prin propria loru munca, energia si intieptiune se pot sustiené in concertulu statelor europene.

Si ori-catu de mare este dorerea ce o sentim candu ne aducemu aminte de pierderea Basarabiei si de umilitorele conditii ce i le-a impusu statulu romanu tractatulu dela Berlinu, marturisim, ca consideram ca o norocire pentru Romania si ritoarea ei desvoltare, ca a fostu preinseiciata, prin esperiintiele aceste triste, de cu vreme, despre sortea, ce-o astepta, deca fiii ei nu s'ar' petrunde de seriozitatea timpului si a situatiunei, si in locu se 'si de man'a cu totii spre a forma astfelu unu muru neresturnabilu in contra tuturoru uneltirilor straine, ar' continuá a-si consuma vietia si puterile cu certe si intrigi sterile si nedemne de unu poporu c'unu trecut atatu de gloriosu.

A fostu o intemplanse foarte intristatoare, ca Frantia, odinioara cea mai puternica protectore a Romaniei, s'a alaturatu la acea putere, care, din motivulu ignobilu al unui interessu secundariu materialu al supusiloru sei, a intardiatu atata timpu a da tributulu de recunoscere datoratu tierii in fruntea careia se afla unu Domnitoriu din glorios'a familia Hohenzollern.

Cu atatu mai multu trebuis se ne bucuram, vedindu, ca Frantia voiesce acuma se repare ce a neglijeatu in relatiiunile sale cu Romania si se documenteze astfelu, ca bunavointia ei facia de natiunea sora dela resaritu a remasu totu cea din timpurile, candu cabinetulu francesu conducea destinele Europei. „La Republique française“, astadi organulu cel mai influentu in Frantia, aplauda

recunoscerea Romaniei, si dice, ca acestu principatu este in toate privintiele celu mai puternicu si mai inaintatu din totu Orientulu, si da pe fiecare di probe de vitalitatea s'a, de aceea se si cuvine ca se fia incuragiatu. Acestu limbagiu amicabilu ne da sperantia, ca Romania va poté conta in viitoru pe spriginulu guvernului francesu, in mesur'a, in care se va imbunatati situatiunea politica a Frantiei.

Pre candu se vede, ca Frantia, dupa votarea legii pentru rescumperarea drumurilor de feru romane, a staruitu pentru recunoscere, se asigura de alta parte, ca Austro-Ungaria a spriginutu in prim'a linea la cabinetele din Berlin, Londra si Paris cauz'a recunoscerei independentiei Romaniei. Deca este asia, despre ceea ce n'avemu cauza a ne indoii, apoi felicitamu pe ministrulu nostru de esterne, ca nu ne potemu inchipui o mai buna politica orientala a Monarchiei nostre de catu este aceea, de a da totu concursulu posibilu statulu romanu pentru ca se se pota consolida devenindu unu scutu puternicu alu ordinei si alu progressului in Orientu. Prin imbraciosirea elementului romanescumonarchi'a nostra nu poté perde nimica, der' si-ar' compromite interesele ce le are in Orientu in gradulu supremu, deca ar' observa o atitudine ostila catre Romani.

Fapta cea mai noua a Nihilistiloru.

Explosiunea, care a facutu se se cutremure Petersburgulu in sera de 17 Februaru a. c. a produsu in tota Europa o sguduitura, care este de o rea prevestire. Pena acuma Nihilismulu, acesta conjuratiune cu o mii de capete, acesta societate monstruosa, care a sapatu pe sub toate temeliele vastului imperiu russescu canaluri, cari astepta numai dinamita, prin care se se pota arunca in aeru tota societatea russesca, se credea ca este numai o bola trecetore, unu feliu de friguri, ce scutura organismulu siubredu alu statulu russescu. Explosiunea de Marti ne arata inse reulu in tota marimea lui, ne arata pericolulu, de care este amenintiatu totu continentulu Europei, libertatea tuturoru poporeloru, prin temerariile esperimente nihiliste.

Russia nu e cuprinsa numai de friguri, ea este greu bolnava. Acuma se vede, ca Nihilistii sunt o putere, care poté concura cu puterea autoritatiloru publice. In fapta Nihilismulu domnesce noptea, ear autoritatile russesci numai in diu'a mare. Faptulu sceleratu din urma ar' fi fostu altfelu imposibilu, tota lumea civilizata cu noi impreuna condamna faptul ne mai auditu in feliuu seu, ce s'a comis Marti sera la Petersburg. Pericolulu celu provoca orb'a cutezare a conjuratiloru din Petersburg asupra Europei intregi este mare. Deja se vorbesce ca principele Bismarck are de gandu a convoca unu congressu anti-socialistu. Procederea Nihilistiloru va favoriza planuri de aceste, si o reactiune se va face in tota Europa, care poté se nimicesca pe multu timpu si cele mai neinseminate libertati de cari se bucura adi poporele continentulu. —

Cu privire la atentatulu acest'a mai nou din Petersburg se anuntia acuma urmatorele: Min'a nu era pusu cumu anuntiau telegramele, sub Salonulu de mancare, ci sub podinile salei, unde familia imperiala bea de obicei ceaiulu. Numai printr'o norocita intemplanse a scapatu familia imperatesca russa de sortea teribila ce o astepta. Impregiurarea ca imperates'a dormea tare, a facutu pe ceilalti membri ai familiei imperiale se nu o scole si se astepte cu ceaiulu pena se va destepta. Intardiarea acest'a a scapatu vietia Tiarului si a familiei sale.

Alta versiune spune, ca Imperatulu a scapatu pentru ca intardiase convorbindu cu principele Alexandru alu Bulgariei. Min'a, se dice, a fostu in-

carcata cu dinamitu. Cu trei ore mai inainte de explosiune Imperatulu Alexandru a primitu in audientia pe ambasadorulu austro-ungaru comite Kaluoki, care si-a predatu creditiv'a, si ia adresatu cuvinte forte gratiose. Detonatiunea ce a causat'o explosiunea a fostu teribila. Indata sosira trei companii de soldati in fuga mare la palatu, spre alu ocupa. Toti siefi de statu au adresatu Tiarului felicitarile loru, ca a scapatu din acestu nou atentatu. Din 18 se telegrafesa: Petersburgulu este decoratu cu stindarte!

S'a tienutu unu Te Deum pentru nou'a fericita scapare a imperatului; piata d'inaintea palatului era din cauz'a acest'a plina de trasuri. Gur'a pivuitiei unde avu locu explosiunea era ocupata de trei lucratori. Unulu dintre acestia se fi scapatu. — A treia si dupa a nostra parere cea mai esacta versiune este, ca Imperatulu s'a fostu intardiatu c'unu quartu de ora, pentru ca s'a fostu dusu se intimpine pe principe's'a de Hessa. Indata dupa explosiunea de palatulu dela erna, generalulu Schweiniz, ambasadorulu germanu, a felicitatu pe Imperatulu. In diu'a urmatore l'a felicitatu in numele corpului diplomaticu. Imperatulu a insarcinatu pe principele Gorciacov ca se multamésca in numele seu corpului diplomaticu. In toate bisericile se serbeza fericita scapare a Tiarului prin rogatiuni.

„N. W. Tagblatt“ din Vien'a primesce scirea, ca Tiarulu de cateva septemani a primitu in ficare di dimineati'a o scrisore cu margini negre, in care i se anuntia, ca deca nu va schimbá sistemulu de guvernare, nu va ajunge se traiésca, ca se 'si pota serba iubileulu de 25 de ani ai domniei sale. Tramitietoriulu acestoru scrisori nu s'a potutu afla cu toate cercetarile minutiöse, ce s'au facutu. In 8 l. c. se fi fostu demissionat mai multi ampoiati dela curte din cauz'a ca au fostu suspitiunati. — Scirile aceste ni se paru cam esagerate, de crediutu este inse scirea, dupa care, cu doue dile inaintea atentatului comitetulu revolutiunaru nihilistu a prevestitu pe Tiaru, ca are se fia executatu. Numerulu victimeloru atentatului este de 8 morti si 45 raniti.

Cronic'a evenimenteloru politice.

La afacerea subprefectului Pausz, din comitatulu Severiului s'a mai adansu acuma o alta afacere murdara, din comitatulu vecinu alu Carasului. In 13 l. c. avu locu in centrulu comitatului Lugosiu o adunare generala extraordinara a reprezentantiei comunale, care a aflatu, ca toti functionarii centrali ai comitatului au comis defraudatiuni. Controlorulu superioru alu comitatului Iankovics a fostu suspendatu din postulu seu ordonandu-se totodata a se pune in cercetara toti functionarii. In contra comitelui supremu si totodata commissariu reg. Ujfalussy, care s'a opusu la acest'a mesura, s'a propusu a se face o reprezentatiune, cerendu ca comitele supremu se fia trasu la raspundere. Vorbirile au fostu indreptate cu deosebire in contra vice-comitelui Gyika, care tacea infundatu, fara a se aperi macaru c'unu cuventu.

La acest'a decisiune sensationala a reprezentantiei comitatului Carasiu a datu ansa a facere a solgabireului (protorelui) I. Paszku, despre care relateza d. Asboth in diarulu „Magyarország“ urmatorele: Despre Paszku se vorbesce de mai multi ani, ca comitu sistematic defraudari. Elu singuru s'a exprimat mai de multe-ori, ca lui 'i trebuescu celu puçinu diece mii florini pe anu si ca se mira, cumu potu traí altii cu mai puçinu. Aceea, ca afara de salariulu seu nu posede avere, era cunoscutu, asemenea se sciea, ca jóca in carti cu sume mari si ca si-a ziditu in Balintiu o casa de tota frumuseti'a. In anulu trecut s'a ordonatu de doue ori a se face cercetare in contra lui Paszku, care ca cortesiu de frunte alu ministrului

de honved Szende isi câstigase „merite“, dér' vice-comitele a aflatu tôte in buna regula. In 10 Octobré a. tr. a adusu Asboth afacerea inaintea congregatiunei comitatului Carasiu. Elu declarâ, cã se indoiesce asupra seriozitãtii cercetariloru, criticã atitudinea comitelui supremu si a vice-comitelui, apoi propuse o procedere rigorósa si suspendarea lui Paszku din postulu seu. Atãnci se redica Pausz si unu anumitu Diakonovics si dadura espressione indignatiunei loru asupra suspitiunãrei functionariloru onesti, ear' maioritãtea respinse propunerea lui Asboth.“

Intr'aceea congregatiunea numi o noua comissiune investigãtoare, care luã lucrulu in seriosu, dér' nu se putã intruni pëna la 19 Decembre. Rësultatulu cercetãrei facute numai in cerculu unui notariatulu a fostu, cã Paszku a defraudatu cãrticãle dela cassa de pastrare in valóre totala de vreo 3400 fl., cã in cursu de 7 ani a încassatu sub titlulu „Sustienerea paduriloru“ 11,900 florini, despre cari nu a datu socotëla, cã luã pe fiacare anu 600 fl., cã spese pentru recrutãre s. a. Intrég'a dauna causata de elu se urca peste 19,000 fl. Pe bas'a acestoru constatãri a decisu adunãrea comitatensã la 15 Ianuariu a. c. suspendãrea lui Paszku pentru timpulu cãtu va durã cercetãrea. Ministrulu de interne inse rescrise, cã tóta pagub'a se se asigure pe averea lui Paszku, încãtu inse cu acést'a nu ar' fi acoperita de ajunsu se se estinda executiunea de asigurãre si asupra celoru ce au provocatu si ajutoratu abuzurile lui Paszku si in line'a ultima asupra membriloru congregatiunei comitatense.

In Austri'a este astadi curentulu conservatoru clericalu celu mai tare. Cabinetulu s'a intrëgitu cu doi membri, unulu functionariu alu statulu, guvernatorulu Austriei de josu br. Conrad a devenitu ministru alu instructiunei, celalaltu clericalu din partid'a lui Hohenwarth, br. K r i e g s - A u a fostu numitu ministru de finance.

Dupa multa tacere earasi se mai aude ceva si relativu la c e s t i u n e a A r a b - T a b i e i . Diariului anglésu „Daily Telegraph“ i se scrie adeca din Vien'a: Ve veti aduce aminte, cã parerea comissiunei speciale nu a corespunsu dorintelor si asteptãrilor Russiei. Comissãrii au fostu de parere, cã Arab-Tabi'a se se dé Romaniloru si este fôrte verisimilulu, cã poterile semuatare voru confirmã parerile comissiunei. Russi'a inse nu s'a descurãgiatu prin fiasculu seu de mai inainte, si a facutu o noua propunere, dupa care tinentulu din partea despre sudu a Arab-Tabiei se fia incorporatu cu Silistria. Romania voiesce se se intielãga in privint'a acést'a directu cu guvernulu romanescu si i s'a datu se cunósca acestu cu deosebire, cã principatulul prin aceea, cã va primi nouã propunere russésca, va câstiga unu titlu la multãmirea Tiarului. Ceea ce cere adu Russi'a pentru Silistria, este de mai mare însemnatãte strategica cã însusi Arab-Tabi'a. — Audi acolo, unu titlu la multãmirea Tiarului se si câstige Romanii de aci incolo! De ce s'a versatu dér' atãta sãnge romanescu spre a scapã óstãa russésca din ghiarele lui Osman-pasi'a?

Cetimu in „Monit. Rom.“:

In diu'a de 3/15 Febr. curentu, Esc. S'a D-lu N. C r e t i u l e s c u , a avutu onóre de a fi primitu in audientia solemna, de Maiestatea S'a R e g e l e I t a l i e i , spre a i remite scrisorile de creantã, prin cari se acreditãza, pe lângã Maiestatea S'a. in calitate de tramisu extraordinãru si ministru-plenipotentiaru alu A. S. R. Domnului Romaniei. Maiestatea S'a Regala, primindu scrisorile tramisului Romaniei, s'a esprimitu ia termenii cei mai simpãtici si afectuosi pentru A. S. R. Domnulu si pentru Romania.

Intr'o corespondintia adresata din Ruscicu cãtra „Mesagerulu Vienei“, se descrie situatiunea a B u l g a r i e i in modulu urmatoriu: „Alegerile, ce s'au terminatu dau in generalu o maioritãte sdrobotóre in favóreã partidei liberale (Karavelov); prin urmare viitóreã scupcina bulgara va fi si mai radicalã de cãtu repostat'a. O nouã crisa dér' se prepara! Ce atitudine si ce conduita va tiené principele Alesãndru? O va sci numai dupa ce va fi dobënditu consiliile unchiului seu Tiarulu! Cu ce instructiuni se va întorce, cã se póta tiené peptu liberaliloru? Intr'aceea tiér'a este cufundata in anarchia; fara principe — avëndu de regentu pe unu capu spiritualu, monseniorulu Clementu, ministrulu-presiedinte si Episcopu alu Tërnovei — principatulul este adëncitu in cea mai cumplitã miseria: nici o transactiune comercialã, si fómteã bãte la portile capitalei, Sofi'a. . . . In acéstã situatiune se face intrebãrea, dëcã va poté se o mai

duca multu timpu inainte? Candu si cumu se va sfërsi acéstã trista stare de lucruri? Este o intrebãre, careã nu i-se pôte dá acumu respunsu.

Preparandi'a romana din Marmuresiu.

Sigetulu Marmatiei in Decembre 1879.

Dupa ce de cativa ani au aparutu mai multe corespondentie in pretiuitulu diariu „Gaz. Trans.“ despre fóst'a preparãndia romana din Sigetulu Marmuresiului [Marmatiei], si tôte acele corespondentie mai multu s'au mai pucinu s'au abatutu dela a deveru — semnu cã nu cunoscã starea lucrulu — eu, cã unulu, care fiindu interessatu am luat parte mai la tôte consultarile, si asia am cunoscintã deplina despre obiectulu subversantu, in interesulu adeverului me semtiescu deobligatu a descrie cu tóta sinceritãtea modulu infintãrei, sustienerei si a încetãrei acelei preparãndie romane din Sigetulu Marmatiei.

Initiativ'a pentru infintãrea acestui institutu a fostu luat'o Il. Sã Iosifu Manu, fostulu comite supremu alu Marmatiei, care a fostu si factorulu principalu alu realizãrei lui. Il. Sã din motivu, cã pe atãnci nu erã inca preparãndia nici in Gherla intr'o adunãre comitatensã diu anulu 1861 a propusu infintãrea unei preparãndie romane in Sigetulu si nu numai i s'a primitu propunerea, ci in acéa siedintia s'a si decisu a se face unu recursu la Majestatea Sã pentru donãrea unui locu intravilanu erarialu din piati'a Sigetului in scopulu acesta, in urmãrea caruia s'au castigatu nu numai loculu mentionatu, pretiuitu pe atãnci la 12 miie floreni, ci si doue casutãe mici despre acelu locu cu conditiune inse: cã pentru casulu, dëcã nu s'aru folosi spre scopulu menitu, se devina éra in proprietãtea erariului.

Avendu astufeliu localu — desi angustu — Il S'a repausatulu comite supremu s'a consultatu cu fruntasii inteligentiei romane din Marmatia despre modalitãtea deschiderei si a sustienerei institutului in urm'a careia acéstã intentiune s'a notificatu Veneratului Ordinariatu concernente de Gherla, care fũ rogatu, a se invoi si a partini planulu facutu; inse dela episcopulu de atãnci Ioane Alexi s'a primitu respunsulu, cã in scurtu tempn se va infintã preparãndi'a diecesana in Gherla, si asia nefiindu lipsã de o asemenea preparãndia si in Sigetulu, nu-si pôte dá invoirea la acéstã, nici ca o pôte partini. — In urma acéstã D. comite supremu vedienduse parasitu cu planulu seu, cã se nu pérda loculu si casele acumu donate in scopuri preparãndiali, a provocatu pe vicariulu de atãnci romanu alu Marmatiei, acum Episcopu la Oradea mare, Il. S'a Michailu Pavelu, se primésca directoratulul institutului si se lu deschida, ingrigindu-se de provederea lui cu professori, ale caroru solutiune se se acopere din contribuiriile romaniloru din Marmatia, éra elevii preparãndii, cari se voru inscrie se se sustiena cu spelele proprie.

In acestu modu s'a deschisu institutulul, chiamandu-me pe mine, subscrisulu, care pëna atãnci am fostu docente la scól'a capitalã din Lapusiu lungurescu, cã profesorulu primariu, ear' pe preotulu Theodoru Romanu de alu doilea professoru si pentru cantu si tipicu pe Georgiu Inhasu cantore in Biserica alba. Elevii s'au adunatu cate 15—20 la anu, parte din Marmatia, parte din comitatulu Satumarelui si districtulu Chiorului, si s'a constituitu unu comitetu pentru stringerea ofertelor si provederea institutului cu cele necesãrie, alu caruia presiedente a fostu meritatululu barbatu Ioanu Jurcã, pre atãnci vicecomite comitatensu. Acestu comitetu a desfasiuratu multã energia intru sustienerea institutului, care in cãtiva ani i'a si successu; mai tardiu inse disgustanduse preotimea si inteligentia romana din Marmatia dela contribuiriile ulterioare, si estu modu esistentãa institutului nefiindu destulu de securã, dlu comite supremu Iosifu Manu, la luatulu cu sine pe d. presiedente alu comitetului Ioane Jurcã, pe d. Vicariu Michailu Pavelu si pe d. protopopulu Alxãndru Lazãru si in celu mai neplacutu tempu au caletoritu la Gherla, rogandu acolo pe Ven. Ordinariatu: se recunósca preparãndi'a din Sigetulu de institutu diecesanu, si dëcã nu pôte materialmente, celu pucinu moralmente se-i fia intru ajutoriu; dupa ce inse de acolo si cu acéstã ocasiune au primitu respunsu nefavoritulu, esistentãa preparãndiei din Sigetulu a devenitu periclatãta, deórace afãra de Marmatiani nimene altulu n'a conferitu nici chiaru unu cru pentru dens'a; dëra si intre aceste impreãtãtãti se puneã tóta siliuti'a pentru sustienerea institutului, cã se nu se pérda loculu din piati'a careia se compãtimeasce pe vicariulu Michailu Pavelu vediendulu, cã pe unu omu, a caruia sãrbãtoare, cã alérã prin

têrgu, pe strãdele orasiului, prindiendu pe romani si cersindu bani dela densii pentru preparãndia ómenii inse, infestãti si prin alte executiuni, in incungiurãu, fugeau si se ascundeau de densulu, intru cari impregiarã apoi domni'a s'a cu cãtiva preoti si inteligenti seculari din Sigetulu trebuia se depuna solutiunea profesoriloru preparãndiali diu alu seu propriu, si aci nu potu retacé fãpt'a Dlu Vice-comite de acuma Vasiliu Mihãlc'a, care, candu era caús'a mai desperatã oferea de repetite ori sumã însemnatã de 50—100 fl. v. a.

Dér' tôte aceste au fostu numai opintiriile celor din urma ale moribundului, cãce preparãndi'a din Sigetulu erã cu neputentia se se sustiena mai departe numai singuru prin contribuiriile romaniloru din Marmatia si chiaru in acelu tempu fatalu, voindu Guvernulu tieri se deschida in Sigetulu preparãndie de statu, a provocatu pre romani: ca s'eu se sustiena preparãndi'a in intiesulu legi de instructiune, provediuta cu tôte cele trebuintãtoare, seãu se o sisteze. Apoi ce erã acum de facutu? Il. Sã Dlu. comite supremu a conchiamatu pre fruntasii inteligentiei romane din Marmatia la consultãre, cã nescãri conducãtoru ai unei óste incungiurate de iniimã si lipsiti de proviantu si munitiune, vedienduse siliti a capitula, pentru cã acéstã se se intemple, dëcã nu cu onóre, dér' celu pucinu fora dauna materiale, s'au folositu de acea apucãtura, cã au respãnditu vestea in lume: cumca romanii din Marmatia au mediulócele recerute pentru sustienerea preparãndiei loru conformu legiloru, asia cã acea va poté rivalisã cu a statului, si între aceste — cunoscundusi nepotentia — au propusu guvernului conditiunile urmãtoare, pre langã cari suntu aplecati a sista preparãndi'a romana: 1. dëcã in preparãndi'a de statu ce se va infintã in Sigetulu se va propune ca studiu ordinariu si limb'a romana; 2. dëcã professorele romanu D. Ioane Busitia se va primi de professore ordinariu la acea preparãndia de statu; 3. dëcã fundulu preparãndialulu din Sigetulu, impreuna cu casele de pe densulu, se va donã pentru totdëuna romaniloru din Marmatia, cã pe acela se si infintãze unu alumneu — convictu — romanu, unde se se crësca tenerii cei cu talente bune, cari se voru alege din scólele poporãli si voru fi inaintati la gimnasiu s'eu la preparãndia. Guvernulu a primitu aceste conditiuni, si asia preparãndi'a romana din Sigetulu, care din lips'a speselor far' de aceea trebuia se apuna dupa sustãrea ei in cursu de 10 ani, a încetatu din viétia, dér' s'a castigatu fundulu din piatia pentru totdëuna, si pe acela romanii, mai cu séma prin ingrigirea D-lui Dr. Ioane Mihãli, au edificatu pëna acumu unu edificiu frumosu cu siése bolte si celãrii, cari aducu venitu anualu de preste 3000 fl., apoi acestu preventu preste cãtiva ani crescëndu la unu capitalu însemnatu, se va poté deschide alumneulu doritu, care fora indoiéla va fi mai pretiosu pentru romani decãtu fóst'a preparãndia, de óra-ce acumu existe in Gherla preparãndia diecesana, care se sustiene din contribuiri repartite pe bisericile din diecesa, si astfeliulu standu lucrulu, dëcã ar' mai esistã inca si acumu preparãndi'a din Sigetulu, atãnci marmatienii ar' trebui se conferésca pentru doue preparãndii. Asiãdér' marmatienii nu au perdutu nimicu prin sistãrea preparãndiei din Sigetulu, pentru cã in loculu aceleia au câstigatu Alumneulu memorãtu, si acestu câstigu se pôte ascrie singuru prudentiei si ingrigirei conducãtoriloru romani marmatiani de atãnci.

Acestã este istoriculul preparãndiei romane din Sigetulu Marmatiei, descriu fora partialitate, si cei ce au scrisu s'eu voru scrie altufeliu despre obiectulu acest'a, nu spunu adeverulu, cea ce eu li potu demustrã cu documente; pëna acum inse nici n'a scrisu vr'unu marmatianu despre acestu obiectu prin diãrie, ci numai anonimi din alte provincie, cari s'eu necunoscëndu s'eu nevoindu a cunósce stãrea lucrulu, calumniãza pe acelu barbatu pentru sistãrea preparãndiei din Sigetulu, care a adusu mai multe sacrificie pentru sustienerea ei.

Fostulu professoru conducãtorulu alu preparãndiei romane din Sigetulu
Ioanu Busitia

Conservati si scutiti padurile.

Urmãre si fine.)

Din cele insirate pëna aici se vede între altele si aceea, cã mai cu séma tienuturile muntene si delóse au se suferã mai multu din caús'a devastãrei paduriloru, decrescëndu aici pãmentulu roditoriu cum se dice, vediendu cu ochii. Esemple mai avemu nenumãrate in astã directiune, inse celu

mai pregnantu ni-lu ofere „Tienutul carstului“, din care o parte considerabile apartiene Banatului nostru. Éta ce scrie unu ilustru autoru in acést'a privintia: „Tienutul carstului, care a fostu odinioara imbracatu de paduri intuse si bogate, ne infaçiosiezza de presinte urme lazirei padurilor cu scopu de a se largi siunile pentru oi si capre, unu desiertu sterilu si fara apa, nescie stâncarii respingătoare, plesiive si cascade, nescie prâpastii înfrâzătoare, încâtu nici paserile nu pré gasescu adăpostu. In Dalmatia dabi'a traiescu 2000 locuitori pe unu milu patratu, putendu tienie mai multu oi si capre, pre candu in vecin'a Stiri'a traiescu pro milu 3000 locuitori si inca bine, desi aici nu e mai multu si mai muntosu.“

De alta parte cum se póte repará reulu, respectu ce se póte face din unu locu sterpu si fara apă ne putemu convinge érași dintr'unu esemplantu cele mai pregnante. Acestu esemplantu ni-lu ofera „Tienutul Landes“ unu platou de 200 mile patrute din Gascogne in França, unu platou pre langa diligintia, perseverantia si cu puteri multe dintr'o pustietate sterila, pentru care inainte cu 20 de ani n'ar fi oferitu nimene nici 20 milioane de franci, s'au facutu nescie locuri vrednice actualminte preste 200 milioane. Meritul acestui succesu se atribuie, si cu totu dreptulu, inosebitulu si eminentulu ingineur forestale Chamerlant. Despre acést'a inse cu alta ocaziune mai pre largu, fiindu obiectulu in sine de o însemnatate epocale si fórté instructiva. Multe tinerari se afla si pe la noi, cari s'ar' puté prefaca in Landes de adi din Gascogne, d. e. in Dobrogea, Ungaria, Banatu.

Acum din tóte cele espuse pēna aici s'ar' puté vedea ceea-ce cu durere am esperiatu si mi se scrie si astadi — că eu asia fi nuconditionatu in vecin'a lazirei padurilor. Nu e asia. Am susținutu si sustienu si astadi, că lazirea padurilor este de justificatu, ba e recomandatú chiar', unde parțile ocupa o aria mai mare, cum e de lipsa si unde pământulu in urm'a lazirei remane, fara scutirea prin arbori, intru durata fructiferu. Treptu lazirea preste aceste margini ea nu mai e nici decum justificata si, déca totusi se învecina ceea-ce nu e raritate, avendu multi inaintea numai folosulu actualu si negandinduse de folosulu viitoriu: — atunci avemu se ne asteptamu in urmarile cele mai triste si mai daunóse. Că pământulu pusu pe o cale atātu de usióra in circulamēte se consuma de graba, devenindu pasiunile casă, agrii etc. facute din padure, nefructifere si chiar' stricatiose. Éta capitalulu cu invecinare cu totu redusu la unu minimum. Er' unde se face pe o aria mai intinsa mai avemu inregistratu si alte urmari precumu, deteriorarea climei etc. Tóte aceste rele provinu din nesciintia; cum s'ar' poté altminte explicá lucrarea in contra déca nu a interessulu seu personalu, apoi celu a interessulu fiiloru, nepotiloru séu strănepotiloru sei. Dupa conceptulu poporulu necultu, se fia disu între parentese, si dupa conceptulu autoru pretinsi invetiati, padurea e de a se taié ori unde, căci nu s'a mai truditú nime cu semănarea si cultivarea ei. De aceea si forestierii apenea cu totu personalulu silvanale nu pré suntu invecinatu. Ar' fi deci fórté de lipsa instruirea poporulu a supra importantiei padurilor. Se scie elu si se fia petrunsu spre influintia loru asupra formarei, conservarei si fructifera pământulu, asupra climei, temperaturi, asupra ploiloru si omeliloru, asupra curenților de aeru, asupra salubritatii publice, asupra tranșietii unui tinentu, asupra caracterulu populației etc. (Despre acestea mai pre largu vedi in „Tienutul Romanu“ Nr. 18, 19 si 20 din 1871.) Éca se dice Wessely relativu la tractarea padurilor din vecin'a poporulu maghiaru: „Ocupandu tier'a Noștrii din desierturile fara paduri ale Asiei, indata declarara resbelu padurilor din platoulu de vecin'a Ungariei. Acést'a e unu factu, care se învecinadesa si acumu destulu de limpede in tóta masurapărea maghiarulu din puste. Orice padure ce-i învecinadesa pasineea e pentru elu ceva horribilu; ba si singuratici ii arde fara grige pēna ce pământulu josu, cá nisce cadavre carbonificate si prefacute in cenusia servescu dreptu jucaria ventulu in imprascie acést'a cenusia in tóte partile. Planșarea de paduri e contra naturei plebei maghiare si acolo, unde se ocupa cu economi'a. Pre vecinatu colonulu germanu se gandesce mai antaiu de

tóte a-si impregiurá curtea s'a noua cu arbori fructiferi si umbritori. pe atunci satulu maghiaru ne ofera o privesce sterila si nu pré atragătoare in acestu desiertu fara arbori. Ce-i dreptu unii posesori mai mari precumu si unele comune facura deja inceputulu cu cultivarea padurilor pe proprietatile loru. Cu deosebire regimulu facu mari sacrificie in asta privintia si mai cu séma pentru proprietatile statulu din desiertulu banatianu. Poporulu necultu inse face cu tóte aceste mari pedeci imbunatatirei radicale a terenulu. Legea silvanala din 1857, micșiorandu pré tare pedepsele trase dupa sine inmultirea din ce in ce a prevaricatiuniloru, é' legea din 1867, desfiintandu chiar' si pedepsele trupesci, normele pedepselor nu mai satisfac de locu, spre a tienie in frēu estravagantiile perniciose ale populației. Acést'a e naturalu, contribue multu si la nimicirea creatiuniloru remase dreptu mostenire dela timpurile mai departate.“

Nu sciu acumu invetiatu-a Maghiarulu dela Romanu séu Romanulu dela Maghiaru cultivarea padurilor, căci dieu, se vorbimú numai seriosu, Romanulu nu tractéza mai bine séu cu multu mai bine cu padurile sale. Pre candu la Sasi padurile le pica mai in curte, pe atunci Romanulu trebuie se pérda o di si in multe locuri si o parte din nópte pēna si vede aduse acasa vr'o doue lemniele verdi, cari puse pe focu pe de o parte 'lu frigu pe cealalta 'lu inghiatia si si acést'a numai pe o di séu celu multu pe o di si o nópte. Apoi si aceste lemniele scóse cu mare greutate si adese ori in spate, cătu-i ajungu? O di séu celu multu o di si o nópte si apoi trebuie alta adusatura; miserabila economia!

Prin acestea speru a fi doveditu, că padurile suntu unu bunu comunu in celu mai bunu intielesu alu cuventulu, fiindu ele factorulu celu mai însemnatu in intrég'a economia a naturei si a genulu omnescu si avēdu ele prin urmare pentru toti o valóre necalculabila. Repetu dér': Conservati, pas-trati si ameliorati padurile, căci din o tractare asióra, fara capu, fara cunosciintia si fara consciintia a acestoru nemlocuibile comori ale naturei resulta o dauna fórté semnificativa nu numai pentru proprietariu insusi si pentru urmatorii sei, ci si pentru multi altii, ba si chiaru pentru tinenturi si populi întregi.

Acestu tristu adeveru indemnă pe barbati si pe regimele luminate si gelóse de prosperitatea tierii loru a cautá medilóse spre sanarea reulu, creandu legi noue silvanale, pe unde n'au existatu séu mai inasprindule pe cele existente si nesuficienti. Legea silvanala unguerésca, care va intrá in putere in Iunie a c., are se fia, pentru prevaricantiu de padure seu pentru cei ce nu o voru observá séu o voru calcá aceea, ce e o lege de contributiuni pentru contribuienti si acést'a cu atātu mai vértosu, deórece statulu are se traga din ea folosulu si inca mare folosulu, dupa cumu adeca va fi ea mai multu séu mai puțin calcata séu neobservata. Acést'a fiindu inse unu obiectu fórté adēncu tairatoriu si asupra poporulu nostru, 'mi tieniu de santa datorintia alu tractá separatu, ceea ce va urmá sub titlulu: „Legea unguerésca si urmarile ei eventuale.“

George Vintila.

Pentru Romanii inundati din Transilvani'a si Ungari'a.

Dela d. Diana Mandi I. Manole, membru alu comitetulu pentru inundati, primiramú sum'a de 21 fl. 80 cr., ce i-au incursu dela Romanii din suburbiulu „Brasiovulu vechiu“ cu următoarea adresa:

„Multu stimate Domnule! Acludēdu aici consemnarea contributoriloru in favorulu fratiloru nostri inundati din partile Transilvaniei si ale Ungariei, 'mi iau voie cu totu respectulu a Ve transpune 21 fl. 80 cr. v. a., cá rezultatu alu colectei întreprinse de comitetulu parochialu dela sant'a adormire din Brasiovu vechiu in cerculu acestei parochie, in urm'a apelulu comitetulu pentru ajutorarea nenorocitorulu inundati, roganduve, cá se binevoiti ai inaintá la loculu desințatiunii loru. Primiti s. c. l.

Brasiovu 31 Ianuaru v. 1880.

Georgiu Persienariu,
parochu.

Din consemnare vedemu, că au contribuitu: D-n'a Hareti Porescu 2 fl. d. George Nicolau 1 fl. d. Georgie Persienariu 1 fl. si alti multi parochiani sume mai mici. In totalu 21 fl. 80 cr.

D. Dumitru Ionciovici ne tramite o lista cu 82 lei noi (franci) 15 bani, ce s'au colectatu de către d. Manolache Barbu dela urmatorii domni din Berladu:

Iakob Ferhat 12 lei, Stefanu Carapeanu 6 l.; Cricor B. Gaspar 4 l.; Ovanes Misir 2 l., Manolache Barbu 12 l.; G. M. Barbu 2 l. G. Ghimbasiu professoru 20 lei; N. Buikliu 2 l.; Gligore Hovsepianu 2 l., Hagi Stefanu Nicolau 1 l.; A. Hovsepianu 10 l.; G. Czerkes 5 l.; Bruckner, farmacistu 4 lei n. — Sum'a 82 lei n., care plătindu-se cu 19 1/2 ruble r. si 10 frcs. face sum'a de 82 lei (franci, 15 bani.

Pēna acuma au incursu la Redactiunea „Gazetei Transilvaniei“ in totalu 1440 fl. 24 cr., franci 26ll 60 cent. si 100 mārce germane.

(Va urmá.)

Diverse.

[Cum se incasséza dările dela bietii tierani.] Ni se scrie din comitatulu Huniádórei cu dat'a 16 Febr. a. c. următoarele: „Comun'a Josianu (Zsósán) din comitatulu Huniádórei e o comuna pura romanésca, dér' cu tóte astea are unu notariu cu numele Aumüller. Vedeindu bietii ómeni, că pe lēnga aceea, că dările sunt destulu de urcate, mai pe fiecare di se inmulteau si mareau celelalte adausuri, precumu spesele executiunii, cametele dupa florinu; — d. notariu nu a luatú cu crucerii ci cu florinii dela sermanii ómeni, pentru că astfelu voiesce póte se 'si acopere deficitulu ce l'au avutu cu ocaziunea alegerei deputatulu Szatmáry din 1878 — au venitú multi insi cu cãrticelele lor de dare la orasiu (Deva) unde s'a constatatu faptulu, că d. notariu a luatú dela ómeni in adeveru prea multu, că le socotea sume indoite si intreite. Tieranii inaintara cãrticelele lor la Inspectoratul reg. de dare făcēdu totodata aratare in contra notariulu. Si ce credeti, că a facutu Inspectoratul? A tramisu simplu cãrticelele retour la notariu, cá se coréga cifrele prea urcate, alte mesuri nu a luatú, cu tóte că bietii ómeni au amblatu doue septemani, cá vai de ei, spre a-si cautá dreptulu. Hei! se fi fostu notariulu unu romanu, cumu mi ti 'lu mai puneau indata la regula si la — umbra, inse din intemplanare Aumüller e tata vitregu lui Szatmáry, „prietenu celu mare“ alu Romaniloru din comitatulu Huniádórei.“ — Déca notariulu din comun'a Josianu a comisú in adeveru aceste fapte, atunci trebuie se fia pedepsitu. Organele superióre financiare ar' trebui se supraveghieze cu cea mai mare strictetia incassarea dãrilor prin sate, cá notarii s. a. se nu abuzeze de nesciintia bietiloru tierani spre a-i exploatá in detrimentulu bunastare publice si alu statulu. Cumu voru poté regulá d-nii din Budapest'a finacele tierii, déca lipitorile satelor voru continuá nsturburatu sinistra loru opera de exploatare a tieranulu? Ce folosese politic'a mare care se face prin dieta si delegatiuni sub asemeni impregiurari? Si bietulu tieranu are numai o singura pele si déca i se belesce nu mai remane cu nimic si acést'a, credemu, nu póte fi spre folosulu statulu nici atunci, candu din intemplanare se tractéza numai de pelea tieranulu romanu. — Ceremu cá se ni se dé deslusire, de ce nu s'a ordonatú a se face cercetare in contra notariulu din comun'a Josianu?]

[Societatea de lectura a studentiloru din Brasiovu] va tienie Marti sér'a la 7 óre in 12/24 l. c. o siediintia literaria dupa următoarea programa: 1. Discursu de deschidere“, rostitu de presiedintele Societatii d. prof. Nicolau Piltia. 2. „Fanariotii in Romania“, caracteristica de Silvestru Moldovanu, stud. cl. VIII gimn. 3. „Grui-Sangera“, poesia de Alesandri, decl. de Radu Moroianu st. cl. VIII. 4. „Mariu séu Mihaiu Viteazulu a fost mai mare?“ Controversa. Partea I. sustienuta de Ioan C. Urlatianu st. cl. VIII, ear partea II de Cirilu Vulcau st. cl. VIII. 5. „Gróza“, poesia de V. Alesandri, decl. de Dionisiu Mardanu st. cl. VIII. 6. „Despre insemnatatea si folosulu sciintelor naturalu“, disertatiune de Iuliu T. Mera st. cl. VIII. 7. „Condamnarea strugurelui“, poesia de Anton Pann, decl. de George Pitisiu st. cl. VIII. 8. „Réferintiele între parinti si fi“, disertatiune de Dumitru Stefanu st. cl. VIII. 9. „Imnulu lui Stefanu celu Mare“ de C. Parumbescu, executatu de corulu vocalu sub conducerea dlui prof. de cantari H. Geiffrieg.

[Pentru inundati.] Societatea „Concordia Romana“ din Bucuresci va dá Dumineca la 10 Februaru v. 1880 o serata cu dansu in folosulu inundatiloru din Transilvani'a si Crisian'a. Pretiulu 3 lei de persóna si 6 lei de familia. Bilete se gasescu la localulu societatii, Calea Rahovei Nr. 15, si la membrii comitetulu.

[Casu de mörte.] In 16 Februariu an. cur. a repausatu in Muresiu-Lechintia **Ioanu Boeriu**, parochulu gr.-cat. alu Muresiu-Lechintiei, administratorulu protopopescu alu tractului M.-Ludosiu, membru ordinariu alu Asociatiunii transilvane romane si membru virilistu a comitetului administrativu pentru comitatulu Turd'a-Ariesiu, in anulu alu 44-lea alu etatii sale, alu 18-lea alu pastorirei sufletesci, precumu si alu vietiei sale conjugale cu Laur'a Vl'assa fic'a d-lui canonicu metropolitanu Eli'a Vl'assa. Decedatulu a lasatu dupa sine 4 fii minoreni: Ioanu, Elen'a Aureli'a si Virgiliu. Fi-ai tierin'a usiöra si memori'a binecuvantata!

[Reuniunea femeiloru romane din Iassi.] publica darea de sēma despre situatiunea fonduriloru sale in diu'a de 7 Novembre 1879. La 31 Decembre 1878 capitalulu societatiu erä de 59,026 l. 90 b., sum'a incassata delä 1 Ianuariu 1878 pēna la 7 Novembre 1879 a fostu de 18,608 l. 20 b., deci fondulu totalu s'a urcatu la 77,639 l. 10 b., Din acēsta suma, scadiendu-se cheltuielile 19,330 l. 35 b., fondulu societatiu la 7 Novembre 1879 a fostu de 55,304 l. 75 b. (54,566 l. 80 b. in efecte publice si 3736 l. 95 b. in numerariu.)

[„Fleur roumaine.“] se numesce nou'a polca-françaisa, ce a dedicat'o, dupa cumu ne spune „Deutsche Ztg.“ directornulu capelei de curte Eduard Strauss, comitetului balului romanu din Vien'a. Balulu acest'a, adauge numit'a föia, va fi unulu dintre cele mai frumoše baluri ale Vienei diu sesonulu acest'a.

[Regin'a Margarit'a.] Se dice, cä gratiös'a Regina a Italiei, Margarit'a, s'a bolnavitu in urm'a atentatului comisu in contra ei si a Regelui la Neapole, astfeliu, incätu si starea ei spirituala este turburata. „Cor. ital.“ serie din Rom'a: Inainte cu puține dile Regin'a preamblandu-se in trasura a datu deodata ordinu vizitiului se oprēsa si dandu-se josu din trasura a alergatu cu-o iutiēla atätu de mare pe josu inderetu spre Quirinalu, incätu ce-i ce-o acompaniau abia puteau se-i urmeze. Mergēndu aruncä mereu din buzunariulu seu bani de argintu seraciloru. Se mai dice, cä dupa atentatu Regin'a a fostu cuprinsa mai de multe ori de lesinuri. Medicii sperēza inse, cä se va poté insenatosiä pe deplinu. Din alta parte se anuntia, cä Regin'a va fi de față la deschiderea parlamentului, spre a desminti astfeliu töte sgomotele latite asupra-i.

[Crémieux si Gambetta.] Crémieux pare ca n'a avutu capacitatea de a cunösce pe ömeni. Acēst'a voiesce s'o constate diarulu parisianu „Figaro“ prin urmatörea anecdota: Dupa com se scie, Laurier si Gambetta au fostu in acelasi timpu secretarii lui Crémieux. Amendoi se aflau intr'o di in cabinetulu acestöia din urma, cändu unu visitoru ilu intrēba ce opinia are despre acesti doi secretari. Crémieux aretandu la Laurier dice: „pe acesta l'am dresatu deja, este plinu de spiritu, si 'si va facea cale sa; pe celalaltu (Gambetta) inse nu 'lu potu intrebuintiä, de cätu d'a serie adrese pe plicuri.“ „Se non e vero e ben trovato“, dice un proverbu italianu — Interesulu lui „Figaro“ este a pisca pe Gambetta.

[Persecuti'a ovreiloru contra crestiniloru din Bucuresci.] O societate israelita, anume Progresulu, a datu dilele trecute balu in sal'a Bossel, la care au luat parte, plätindu intrarea, si mai multi romani. — In cursulu seratei acesteia au cerutu, cä orchestr'a se cante si joculu nationalu „Serb'a.“ Töta suflarea ovreēsa inse s'a impotrivitu, invocandu cä base tractatulu de la Berlin, care nu prevede acēst'a. In faci'a unei asemenea atitudini netolerante a majoritatiei israelite. minoritatea romana s'a retrasu protestandu — negresitu cu dreptu cuventu. Frumosu e, cu dreptu e, bine e acēst'a persecutiune din partea viitoriloru nostri concetatiiani? Si inca se mai vedeti!“ „Rsb.“

[Mesuri in contra inundatiunei.] Ministrulu de interne romanu M. Cogalniceanu a adresatu o circulara cätura prefectiui judetieloru de pe marginea Dunarei invitandui, cä, deörece timpulu, candu Dunarea va trebui sc se désghetie, se apropia, prin intielegere cu consiliile comuneloru amenintiate de inundatiune, se iē putinciösele mesuri din vreme pentru ferirea proprietariloru si a averiloru de prin porturi de incaciune, facēndu se se taia ghiati'a pe la locurile, unde s'ar' oprü cursulu regulatu alu apelu si procurandui ajutoriu pentru redicarea marfuriloru de prin magazinele de pe marginea Dunarei la casu de periculu.

[Credintia in sciintia.] Chem'a ne face cunoscutu faptulu, cä: plumbulu topitu si incalditu pēna la temperatur'a rosia-alba, devenindu in starea asiä numita in chemia, sferoidala, nu ataca corpü sēn organele animale, adica nu le arde. Pe candu printiulu Louis Napoleon facea cursurile sale de Liceu, professorulu de Chemia facü esperientia cu plumbulu topitu, la care esperientia luau parte pe lenga printiulu Louis Napoleon si parintiü soi Napoleon alu III-lea si imperatēs'a Eugeni'a. Signori'a Vöstra crede in sciintia? intrēbä professorulu pe elevulu seu Louis Napoleon.“ „Dä“ respunse acēst'a. „Atunci puneti degetulu in plumbulu a-

cest'a topitu“, replica professorulu. Printiulu pentru a probä credint'a, ce avē, cä teoriile sciintiei sunt adeverate, viri degetulu in massa de plumbu topita si'lu scöse neatinsu cätusi de pučinu. Professorulu remase uimitu de atätu curagiulu, ear' imperatorulu pentru a aratä, cä scie a apretiä curagiulu, decorä pe fiulu seu cu crucea Legiunei de onöre, pe care elu insusi o avē.

[Poterea Nihilismului.] Diuariulu anglisu „Daily News“ i se scie din Petersburg: Redactorii diarului „Narodnaja Volja“ (Vointi'a nationala), organu nihilistu, au publicatu o nota in care dicu, cä in urm'a confiscärii tipografiei lorü, publicarea numerului alu 3-lea a fostu intrerupta, dē' cä foi'a va reincede in curendu. Se anuntia afara de acēst'a noulu organu alu fractiunei celei mai violente a partidei, va aparē sub titlulu „Cerni Peredel.“ (Impartirea nēgra).

[Arderea palatului din Iasi.] Inspectorulu generalu alu gardei civice din Iasi, Calinescu, a datu unu ordinu de dē, in care multiamesce gardei civice din Iasi pentru zelosulu ajutoriu, ce l'a datu administratiunei, locale contribuindu förte multu a miciorä, pe cätu s'a potutu, desastrulu incendiului, si-i arata din partei deplin'a s'a satisfactiune.

[Turci botezati.] Cetimu in „Ilfovulu“: Mandri'a nationala si religiös'a ne face se anuntiamu cu placere, cä Osmanii ce vietuescu intre noi, apreciandui calitatile nöstre umanitare si veritatea religiunei ortodoxe, fara se avemu missionari platiti, vinu de bun'a lorü väie si ceru cu staruintia a primi santulu botezu. Pröba despre aceasta, e ca chiaru adi Dumineca la örele 10 a. m. se va celebrä in S. Biserica Udricani unu asemenea actu, nasiu fiindu d. Mihale Alexiu.

Revista bibliografica.

Sub titlulu acēst'a cetimu in diuarulu italianu alu d-lui Enrico-Croce „La Patria“ urmatörea apretiare a „Negriadei“, epopeia nationala de Ar. Densusianu:

„Starea inffloratöria sēu deprimata a literaturēi unei natiuni este in cea mai mare parte reflectulu activitatii, alu poterei nationali.

„In adeveru nu se poté dice, cä o tiēra cä Romani'a ar' fi deprimata sēu abatuta, unde miscarea literaria merge passu de passu cu cea sciintifica, unde o falanga de cugetatori, de poeti si filosofi, vorbesce cu occidentale latinu prin productiuni celebre, cari facu onöre geninlui omenescu.

„Parnasulu romanu fü de curēndu inavutitu cu-o insemnata poema, oper'a lui Ar. Densusianu. Negriad'a e titlulu epopeiei, unde sunt desvoltate in forma clasica-poetica faptele si suferintiele unui erou romanu, Negru.

„Autorulu se revela fericitu imitatoru alu lui Virgiliu in totu cursulu poemeisale, care elu o inavutiesce cu tote traditiunile istorice si populari ale patriei sale, punendu inse in loculu vechiloru figuri mitologice ale betraniloru diei din Olimpu, figurele din traditiunile si legendele poporului romanu. Prin acēst'a se inaltia pretiulu si noutatea epopeiei sale; care pentru aceea trebuie se devina interessanta si placuta celoru dela Carpati si Dunare, cäci ea totu odata constitue unu resumatu completu si fidelu de istoria si mitologi'a Daciei-Traiane“.

Dupa acēst'a necunoscutulu resuma pe scurtu cuprinsulu Negriadei, si apoi continua astafeliu:

„Densusianu palpita si face pe cetitoru se palpita de cea mai curata iubire de patria. Aratarea personageloru nemoritörie, pe care autorulu o esecuta cu aceeasi evidentiä si forma, pe care Elinii o numeau ipotiposi, ne pune inaintea ochiloru nesce tablouri d'uuu coloritu, care nu este de töte dilele, asta d. e. figurele uriasie alē lui Traianu si Decabalu sunt depinse cu mäna de maiestru, asemenea si figur'a Dochiei — spiritulu reului, totdeauna contrariu Romäniloru, totu asia si a lui Negru, eroulu principalu.

„Frumöse sunt invocatiunile, imaginatiunile si sententiele patriotice, cä cea urmatöre:

O! fericitu acel'a, ce cu arm'a 'n mäna möre,
Cäci mörtea lui e sore la cei ce 'n urma vinu!

Ear' alt'a:

A nöstra söрте amara
A fostu eternu se suferimü!

Aceste din urma sunt cuvinte, ce se paru inspirate autorulu de patri'a s'a apesata, pentru cä elu scie, cugeta si palpita in Transilvani'a, nobila provincia . . apesata! . . .

Asteptandu se potemu cetü in curēndu si a dou'a parte din acēst'a interessanta poema nationala, gratulamü lui Densusianu si Romaniei!“

[„Principie din Pedagogi'a generala“] de Dr. Ilarionu Puscariu, protosincelu archiepiscopescu si asessoru consistörialu. Sibiuu tipariulu tipografiei arhidieceasane 1880. Pretiulu 1 fl. Jümetate din venitu e destinatulu pentru Reuniunile invetiatoresci din Metropol'a romana gr. or. a Ungariei si Transilvaniei. — Autorulu dice la finea prefației . . . „Tocmai convingerea, ce o am, cä invetiatorii nostri sunt astadi accessibili si pentru lucruri mai stabili si mai grele din sfer'a pedagogiei, m'a indemnatu si

pe mine a scrie opulu de faciä, care marturuescu nu cuprinde descoperirile mele, ci studiulu si rezultatele cugetarii multora. O parte insemnata din materialulu cuprinsu in opulu acēst'a s'a publicat cä tractate singurate in Foisöra „Telerg. Romanu“ din anii 1876 si 1877, ära acumu acelu materialu completatu se eda intr'o forma mai si sistematica. Eu sum multiamitu, deca prin scrierile de faciä mi-a succesu a fi popularisatu si multu intre invetiatorii romani unele din rezultatele sciintiei pedagogice.“ —

[Religiunea din punctu de vedere politico-iuridicu] de Dr. Ignat Bohl advocatu in Amsterdam, dupa traduce germana de Silviu Rezeiu, preotu alu cesei gr.-cat. oradane, notariu consistöriale. Oradea-Mare cu tipariulu lui Eugeniu Hollösy Pretiulu 1 fl. 70 cr.; unu volumu in formatu cuprindendu 370 pagine. Traducetöriulu dice precuventarea s'a: „Critic'a prea favoritöre, care a primitu lumea civilisata edarea originalulu me absolve dela comendarea ulterioära a acelu opu.“ —

[„Bibliografia Romana.“] Acestu letinu mensualu alu Libreriei generale din Romani'a si alu libreriei romane diu strainatate aparä deja in anulu II sub Editiunea d-lui Degenmann Bucuresci strada Batistea Nr. 6. Töte cartile ori-ce limba, aparute, in tiēra, si cele in limba romana sēu atingetöre de Romani'a aparute in strainatate, se publica gratis in acēst'a Bibliografia. Pentru Romani'a, Transilvani'a si Bucovina a namentulu este de 5 Lei (franci) pe anu. Unu numeru costa 50 bani.

Nr. 387—1879.

Publicatiune.

Prin acēst'a se face cunoscutu, cä marufrile de manufactura (lipscania), ce se mai afla diu masu de concursu a lui Carl Tutschek, se voru licita diu Luni 23 Februariu anulu curentu incolo eventulu alu si sub pretiulu estimarei, si se voru adjudicacumperatoriöru cu bani gat'a.

Georg Bodendorf,
esecutoru jud. reg.

DE INCHIRIATU.

In tienutulu Prahovei lēnga Sinaia sunt trei munti de datu pentru erbäritulü oilorü pe unulu sēu si pe mai multi ani.

Doritorii se se adreseze la proprietariu d-nulu **Niculae Cretulescu** Bucuresci sēu la arendasii paduriloru d. **Fotescu si Kászony** in Predealu.

3—3

Pretiurile piätiei

din 20 Februariu st. n. 1880.

	Hectolitre.	fl. cr.	Hectolitre.	fl. cr.
Granu	fruntea	9 60	Mazerea	9 60
	midiuöcu	9 40	Lintea	9 60
	de diösu	9 10	Fasolea	6 30
Mestecatü		6 36	Cartofi	1 30
Secara	frumösa	6 20	Sementia de inu	11 50
	de midiuöcu	6 —	„ de cänepa	5 30
Ordiulu	frumesu	4 50	1 Chilo.	1 00
	de midiuöcu	4 20	Carne de vita	— 40
Ovesulu	frumosu	2 80	„ de rimatoriu	— 40
	de midiuöcu	2 70	„ de berbece	— 40
Porumbülu		5 45	100 Chilo.	1 00
Meiu		6 20	Seu de vita prospetu	30 —
Hrisca		— —	„ „ „ topitu	40 —

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 20 Februariu st. n. 1880.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	71.35	Oblig. rurali ungare	80 50
5% Rent'a-argintu (impromutu nationalu)	72.20	„ „ Banat-Timis	89 —
Losurile din 1860	130.—	„ „ transilvana	88 50
Actiunile bancēi nation.	840 —	„ „ croato-slar.	90 —
„ instit. de creditu	309.60	Argintulu in marfuri	— 50
Londr'a 3 luni.	117.15	Galbini imperatosci	5 30
		Napoleond'ori	9 30
		Marei 100 imp. germ.	57 70

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gött si fiu Henricu.